

# Otvoreni pristup (OA)

---

**Poljak Bilić, Ljiljana**

**Educational content / Obrazovni sadržaj**

*Publication status / Verzija rada:* **Accepted version / Završna verzija rukopisa prihvaćena za objavljivanje (postprint)**

*Publication year / Godina izdavanja:* **2022**

*Permanent link / Trajna poveznica:* <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:221:775930>

*Rights / Prava:* [Attribution 4.0 International](#)/[Imenovanje 4.0 međunarodna](#)

*Download date / Datum preuzimanja:* **2024-07-17**



*Repository / Repozitorij:*

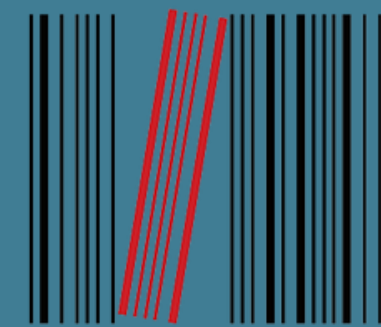
[Repository of Faculty of Kinesiology, University of Split](#)



# Otvoreni pristup (OA)



Ljiljana Poljak Bilić  
8. Veljače 2022.

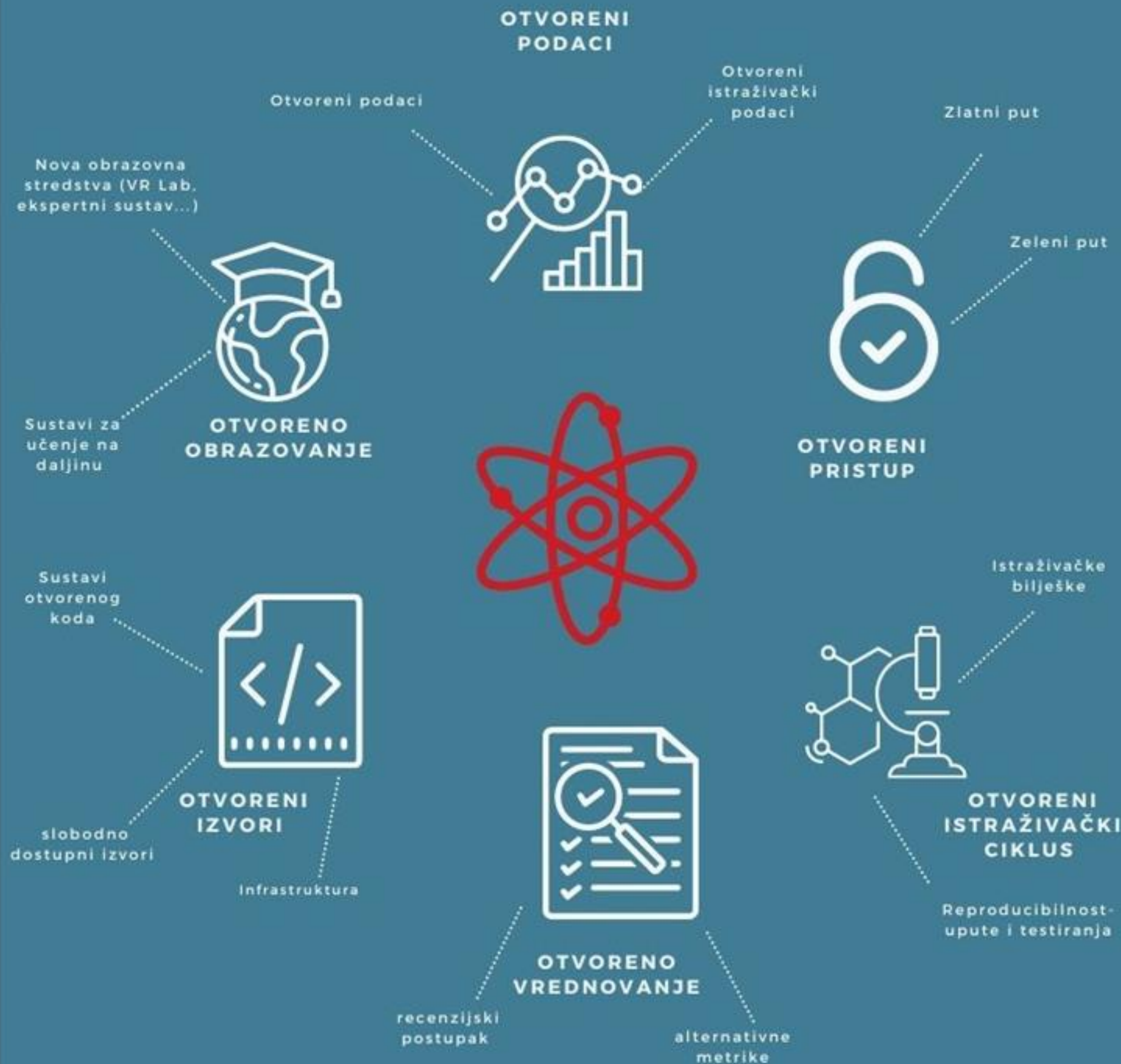


SVEUČILIŠNA  
KNJIŽNICA  
U SPLITU



# OTVORENA ZNANOST

transparentno i  
otvoreno znanje  
koje se dijeli i  
razvija kroz  
suradničke  
mreže



# Otvorena znanost?

- pomak od standardnih načina objavljivanja istraživačkih rezultata u znanstvenim publikacijama prema dijeljenju i korištenju dostupnog znanja u što ranijoj fazi istraživačkog procesa
- mijenja način provođenja znanstvenih istraživanja, pristupa i korištenja rezultata, a javljaju se novi načini znanstvene razmjene i suradnje
- otvara put za unaprijeđeno povezivanje interdisciplinarnih istraživanja, što je ključno za rješavanje složenih istraživačkih pitanja i društvenih izazova

# Zašto?

- učinkovitost
  - smanjuje se potreba za nepotrebnim umnožavanjem istraživanja
  - više istraživanja na temelju istih podataka
- pridonosi se poboljšanju kvalitete
  - ponovljivost i validacija rezultata --> pomaže u borbi protiv znanstvene prijevare
- ubrzan znanstveni napredak
- pogoduje gospodarskom rastu i inovacijama



# Trendovi razvoja u kineziologiji

- napredovanje u povećanju subspecijalizacija ili integracija specijalizacija za rješavanje velikih društvenih problema vezanih uz nisku tjelesnu aktivnost
- ulagati u teorijska istraživanja, ali više naglašavati primijenjenu prirodu polja-obavljanje ovog posla i njegovo dokumentiranje širi utjecaj na javno zdravlje i učinak
- znanstvenici moraju se prilagoditi promjenama u postupku recenziranja, objavljivanja i raspravama o istraživanju na društvenim mrežama
- znanstvenici moraju držati korak s najnovijim dostignućima tehnologije

Duane Knudson (2016) Future Trends in the Kinesiology Sciences, *Quest*, 68:3, 348-360, DOI: 10.1080/00336297.2016.1184171

„**Otvoreni pristup** je slobodan, besplatan i neometan mrežni pristup digitalnim znanstvenim informacijama koji omogućava čitanje, pohranjivanje, distribuciju, pretraživanje, dohvaćanje, indeskiranje i/ili drugo zakonito korištenje”

*Hrvatska deklaracija o otvorenom pristupu, 2012.*







## Cilj politika otvorenog pristupa

"istraživačima i široj javnosti pružiti besplatan pristup stručno recenziranim znanstvenim publikacijama, istraživačkim podacima i drugim rezultatima istraživanja na otvoren i nediskriminirajući način, i to što je ranije moguće u postupku njihova širenja, te omogućiti uporabu i ponovnu uporabu rezultata znanstvenih istraživanja."

*PREPORUKA KOMISIJE (EU) 2018/790 od 25. travnja 2018. o pristupu znanstvenim informacijama i njihovu čuvanju*



# Zašto?



## Autor

veća vidljivost = veća citiranost

ubrzanje cjelokupnog znanstvenog ciklusa

## Ustanova

okuplja znanstveni, obrazovni i stručni rad na jednom mjestu i predstavlja ga akademskoj zajednici, financijerima i javnosti

vidljivost, kvaliteta, umrežavanje, pozicioniranje

## Zajednica

upoznavanje i razumijevanje znanstvene zajednice - popularizacija znanosti

brži protok znanja između znanstvene zajednice i industrije - gospodarski razvoj





# Iz literature

## Citatna prednost članka:

Hajjem, Harnad, Gingras, 2005.\*

Citiranost članka u otvorenom pristupu porasla je između 36 % i 172 %

Gargouri, et al., 2010.\*\*

Utvrđeno je povećanje citiranosti, posebno za visoko citirane članke.

Young, Manning Brandes, 2020.\*\*\*

Članci u otvorenom pristupu su više citirani, prednost samoarhiviranju (33 %, 106%)

\* biologija, psihologija, sociologija, zdravlje, političke znanosti, ekonomija, edukacija, pravo, menadžment

\*\* inženjerstvo, biologija, biomedicina, kemija, psihologija, matematika, klinička medicina, zdravlje, fizika, društvene znanosti, znanosti o zemlji

\*\*\*društvene i prirodne znanosti

# Vrste otvorenog pristupa

## Zeleni put

Rad objavljen u časopisu s pretplatom, a dopuštena verzija rada pohranjena u repozitorij (s odgodom)

## Zlatni put

Plaćena objava rada (APC) u časopisu u otvorenom pristupu



## Digitalna građa:

# Repozitorij

- **Pohrana**
- **Upravljanje**
- **Pristup**

- ocjenski radovi
- radovi objavljeni u časopisu ili zborniku
- poglavlja u knjizi i knjige
- likovna i audiovizualna građa
- skup podataka
- obrazovni sadržaj
- ostala dokumentacija (izvještaji, elaborati, studije i sl.)

# Primjer dobre prakse:

## Brage

Brage contains scientific articles, Masters theses and Ph.D.-theses from the Norwegian School of Sports Sciences.

[Home](#)

### Communities

Select a community to browse its collections.

[Norges idrettshøgskole \[2769\]](#)

### Recently Added

#### [Preventive medicine in elite sport: The role of the periodic health evaluation](#)

Nabhan, Dustin (Doctoral thesis, 2022)

Health problems are an occupational hazard for elite athletes. Medical surveillance by the International Olympic Committee reveals that up to one in six athletes are injured and one in ten experience an illness during the ...

#### [Training load and health problems in football: More complex than we first thought?](#)

Dalen-Lorentsen, Torstein (Doctoral thesis, 2021)

Background: Health problems are prevalent in football, and in both elite youth and professional football, players are expected to sustain several health problems per season. Also, at any given time of the season, the ...



BROWSE

[Archive](#)

[Communities & Collections](#)

[By Issue Date](#)

[Authors](#)

[Titles](#)

[Subjects](#)

[Document Types](#)

[Journals](#)



# Može li rad biti objavljen u repozitoriju?

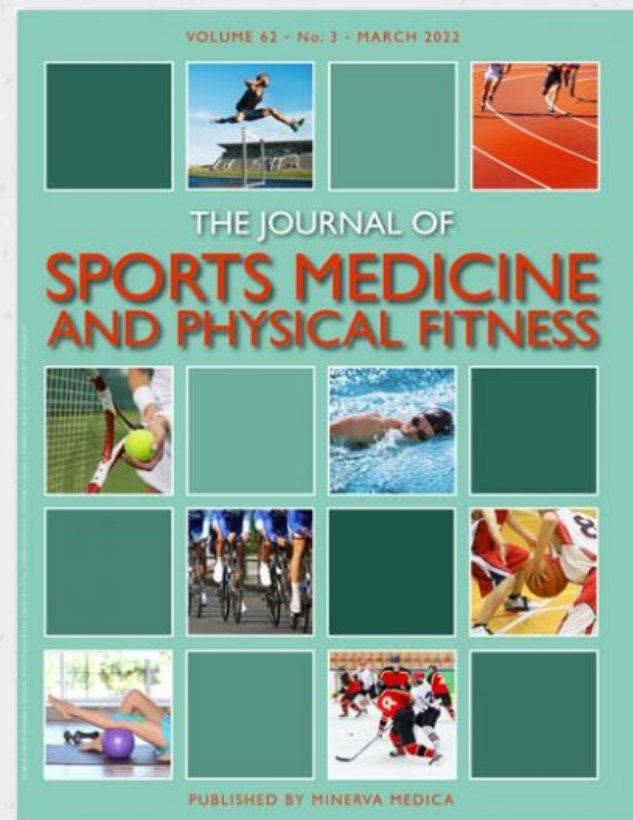
Ovisi o politici izdavača o samoarhiviranju i stavljanju rada u otvoreni pristup.



Sherpa Romeo

# Politike izdavača

“  
Journal of Sports  
Medicine and  
Physical Fitness  
”



“  
Journal of Sports  
Sciences  
”





## Verzije radova



Predrecenzijska verzija  
eng. preprint / submitted version

Verzija prihvaćena za objavljivanje  
engl. postprint / accepted manuscript



Objavljena verzija  
engl. version of record – VoR /  
published PDF

# Pohrana rada u repozitoriju



**Provjeriti uredničku politiku časopisa**

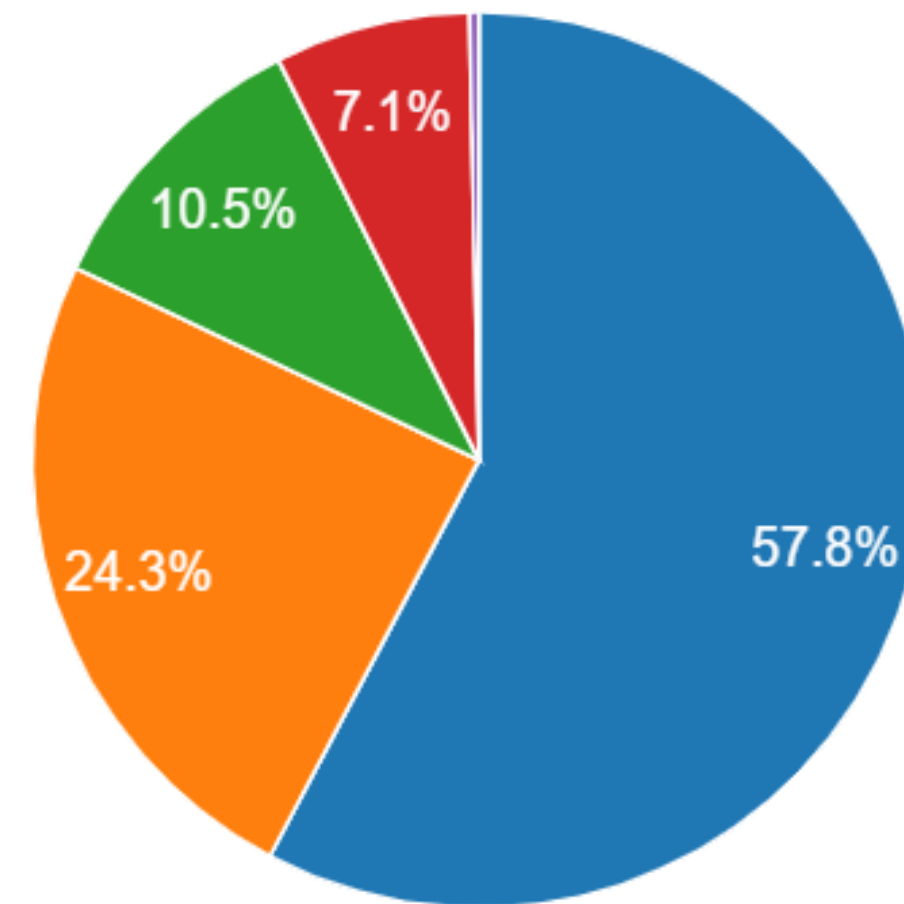


**Odabrati ispravnu verziju rada**



**Učitati rad u repozitorij**

# Repozitorij Kineziološkog fakulteta u Splitu



Ukupan broj objekata

580

Postotak objekata u otvorenom pristupu

25.2%

**Mogućnosti**



# Statistika?

Veća vidljivost = veća citiranost

## Top Preuzimanja

- 2077 Važnost tjelovježbe za psihofizičko zdravlje osoba svih životnih dobi
- 1546 Razlike utjecaja funkcionalnog i tradicionalnog treninga snage na kondicijska svojstva
- 1321 Kinematičko i ekspertno modeliranje odabranih elemenata tehnike u rukometu
- 1321 Plan i program škole rukometa
- 1218 Izokinetičko testiranje snage i izdržljivosti u predikciji ozljeđivanja ramenog zgloba kod vaterpolista i plivača
- 1028 Funkcionalni trening u kineziološkoj rekreaciji
- 1002 Utjecaj kinematičkih parametara na uspješnost bacanja kugle vrhunskih europskih seniora i mlađih seniora s aspekta linearne i rotacijske tehnike
- 960 Osobine ličnosti i motivacijske dimenzije kod košarkaša različitih dobnih skupina i pozicija u igri
- 835 Povezanost kinematičkih parametara s rezultatom u skoku s motkom
- 827 Čimbenici uspješnosti u taekwondou - stavovi vrhunskih trenera



# Zašto objavljivati u REFST?

## Vidljivost

Google, Google Scholar  
OpenDOAR, OpenAIRE

## Horizon 2020

"Autori ispunjavaju obvezu objave u otvorenom pristupu koju EC nalaže za sve H2020 projekte, kao i obvezu pohrane istraživačkih podataka za određena znanstvena područja"

## Citiranost

"Na veću citiranost utječu: raniji pristup, odabir kvalitetnih članaka, pristranost pri odabiru, veći broj učitavanja samoarhiviranih članaka..."



Pregled bibliografske jedinice broj: 823593


# Hydration status assessment among elite youth amateur boxers

Zubac, Damir; Karninčić, Hrvoje; Žaja, Marko

Hydration status assessment among elite youth amateur boxers // *Journal of sports medicine and physical fitness*, **56** (2016), 6; 731-736 (međunarodna recenzija, članak, znanstveni)

## Accepted Version

 12m 

 Institutional Repository, Non-Commercial Subject Repository, Author's Homepage

 Embargo

12 Months

 Location

Author's Homepage

Institutional Repository

Non-Commercial Subject Repository

 Conditions

may be self-archived only as plain unformatted text

version posted may not be updated or replaced with the final published article.

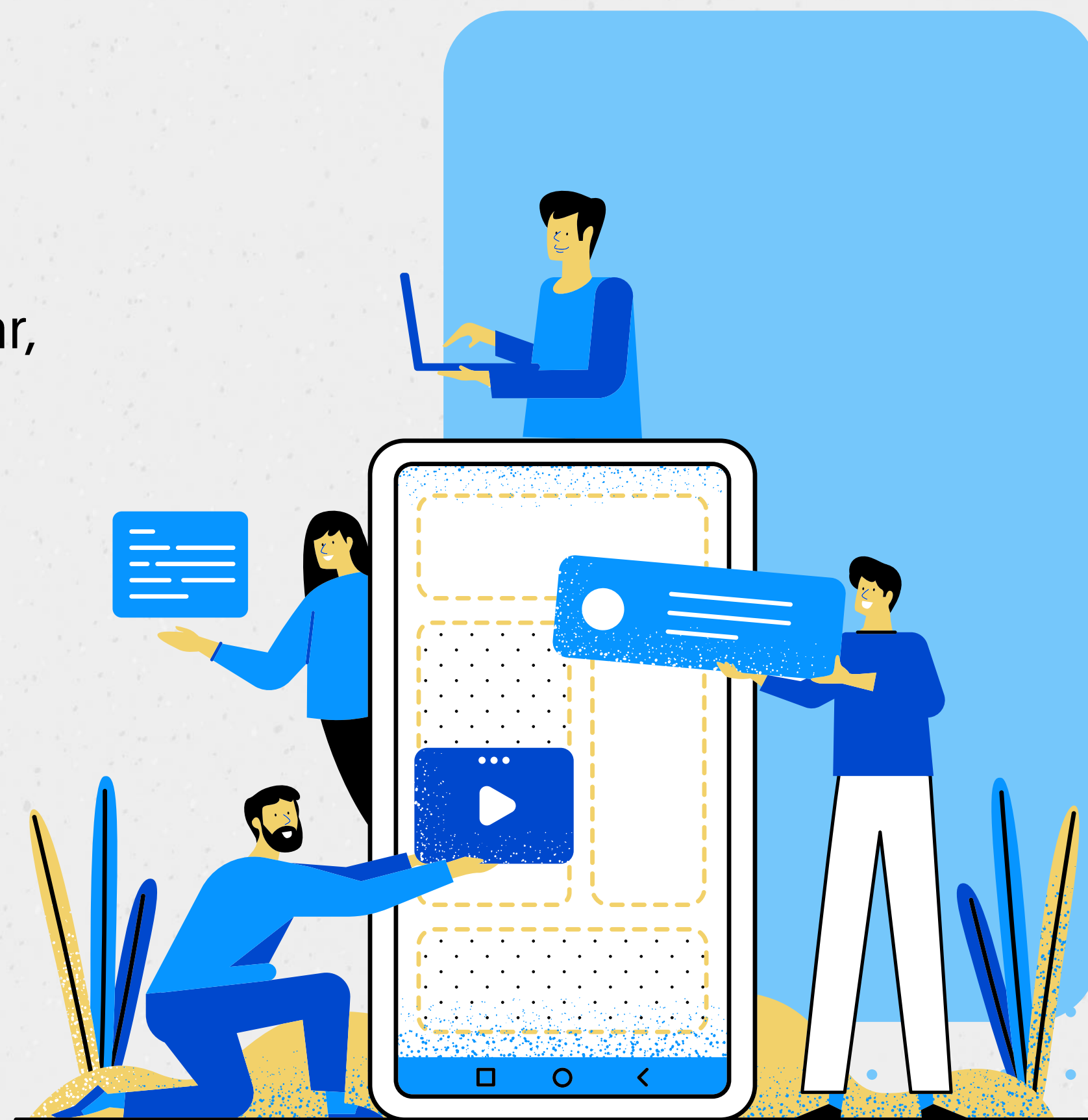
Must link to published article

# Sveučilišna knjižnica u Splitu

ljpoljak@svkst.hr, otvorenaznanost@svkst.hr,  
bibliometrija@svkst.hr

# Knjižnica Kineziološkog fakulteta u Splitu

jafric@kifst.hr



# Literatura:

- Hajjem, C., Harnad, S., & Gingras, Y. (2006). Ten-year cross-disciplinary comparison of the growth of open access and how it increases research citation impact. arXiv preprint cs/0606079.
- Gargouri, Y., Hajjem, C., Larivière, V., Gingras, Y., Carr, L., Brody, T., & Harnad, S. (2010). Self-selected or mandated, open access increases citation impact for higher quality research. PloS one, 5(10), e13636.
- Knudson, D. (2016). Future trends in the kinesiology sciences. Quest, 68(3), 348-360.
- Young, J. S., & Brandes, P. M. (2020). Green and gold open access citation and interdisciplinary advantage: A bibliometric study of two science journals. The Journal of Academic Librarianship, 46(2), 102105.
- Vicente-Saez, R., & Martinez-Fuentes, C. (2018). Open Science now: A systematic literature review for an integrated definition. Journal of business research, 88, 428-436.

## **Legislativni okvir:**

- Hrvatska deklaracija o otvorenom pristupu, 2012. <https://www.fer.unizg.hr/oa2012/deklaracija>
- Preporuka komisije (EU) 2018/790 od 25. travnja 2018. o pristupu znanstvenim informacijama i njihovu čuvanju.

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0790&from=HR>